

Číselné charakteristiky diskrétného rozdelenia

Cieľom tohto textu je ukázať prehľadným spôsobom postup, ako v matlabe počítať jednotlivé číselné charakteristiky diskrétného rozdelenia a naznačiť, ako nám matlab môže „vymyslieť“ podobné príklady. Neuvádzame číselné výsledky, čo však neznamená, že nie sú dôležité.

Nech náhodné veličiny X, Y nadobúdajú hodnoty

```
>> x=-5:2:21; y=3:3:40;
```

Použijeme Matlab na to, aby nám vyrobil pravdepodobnostnú funkciu vektora (X,Y). Z rozmerov vektorov x, y vidno, že tabuľka, ktorá by mala určovať pravdepodobnostnú funkciu, musí mať rozmery 14 x 13.

```
>> f=min(abs(x.*(1./y)),abs((1./x).*y));
```

Aby f mohla naozaj reprezentovať pravdepodobnostnú funkciu, musia byť všetky jej prvky nezáporné a súčet všetkých jej prvkov musí byť 1 (prečo?).

```
>> f=f/sum(sum(f));
```

Postupne budeme počítať číselné charakteristiky veličín X, Y a (X,Y) – strednú hodnotu, varianciu, kovarianciu a korelačný koeficient.

Na tento výpočet **nie je možné** použiť matlabovské príkazy var, cov, corrcoeff.

Stredná hodnota:

Stredná hodnota je daná vzorcom $E(x) = \sum_i x_i f(x_i)$. Na výpočet budeme potrebovať vektor pravdepodobnostného rozdelenia f(x). Ten získame z tabuľky f súčtom hodnôt v jej riadkoch:

```
fx = sum(f, 2) ;
```

Výpočet strednej hodnoty v matlabe počítame ako skalárny súčin:

```
EX = x*fx ;
```

Podobne počítame EY:

```
>> fy = sum(f, 1)' ;  
>> EY = y*fy ;
```


Variancia:

Vzorec pre varianciu je $\text{var}(X) = E(x^2) - (E(x))^2$, kde $E(x^2) = \sum_i x_i^2 f(x_i)$.

V matlabe:

$$\gg \text{varx} = (x.^2)*fx - EX^2$$

Podobne vypočítame vary:

$$\gg \text{vary} = (y.^2)*fy - EY^2$$

Kovariancia:

Kovarianciu počítame podľa vzorca $\text{cov}(X,Y) = E(X.Y) - E(X).E(Y)$, kde

$$E(X.Y) = \sum_{ij} f_{ij} x_i y_j =$$

$= \begin{matrix} f_{11} x_1 y_1 + f_{12} x_1 y_2 + \dots & + f_{1n} x_1 y_n + \\ f_{21} x_2 y_1 + f_{22} x_2 y_2 + \dots & + f_{2n} x_2 y_n + \\ \vdots & \\ \vdots & \\ f_{m1} x_m y_1 + f_{m2} x_m y_2 + \dots & + f_{mn} x_m y_n = \end{matrix}$	$= \begin{matrix} x_1 (f_{11} y_1 + f_{12} y_2 + \dots + f_{1n} y_n) + \\ x_2 (f_{21} y_1 + f_{22} y_2 + \dots + f_{2n} y_n) + \\ \vdots \\ \vdots \\ x_m (f_{m1} y_1 + f_{m2} y_2 + \dots + f_{mn} y_n) = \end{matrix}$
--	--

$= [x_1, x_2, \dots, x_m] * \begin{bmatrix} f_{11} y_1 + f_{12} y_2 + \dots + f_{1n} y_n ; \\ f_{21} y_1 + f_{22} y_2 + \dots + f_{2n} y_n ; \\ \vdots \\ \vdots \\ f_{m1} y_1 + f_{m2} y_2 + \dots + f_{mn} y_n \end{bmatrix} =$	$= x * (f^*y') = x^*f^*y'$
---	----------------------------

Vďaka týmto zdĺhavým úpravám dostávame veľmi stručné vyjadrenie v matlabe, pričom využívame to, čo sme už vypočítali v predošlých bodoch:

$$\text{covxy} = x^*f^*y' - EX^*EY$$

Korelačný koeficient:

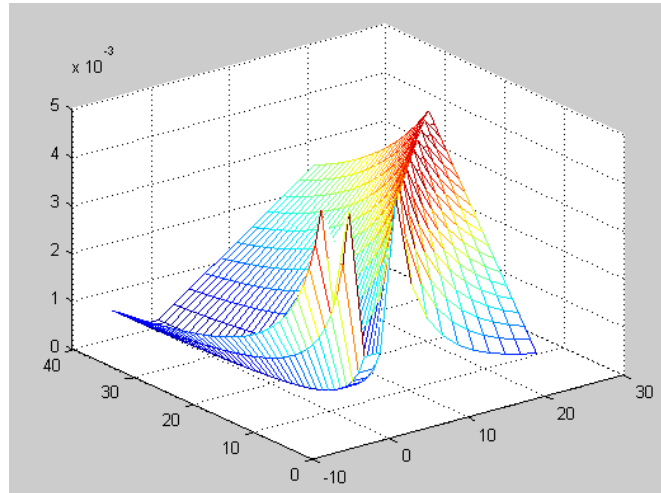
Na výpočet korelačného koeficientu v matlabe stačí len dosadiť potrebné hodnoty (získané v predošlých bodoch) do vzorca:

$$\text{kkxy} = \text{covxy} / (\text{varx}^*\text{vary})^{0.5} \quad \text{alebo} \\ \text{kkxy} = \text{covxy} / \text{sqrt}(\text{varx}^*\text{vary})$$

Kreslenie:

Pri daných údajoch môže byť zaujímavé nakresliť v rovine jednotlivé body [x,y] a im prislúchajúcu „pravdepodobnostnú váhu“ $f(x,y)$:

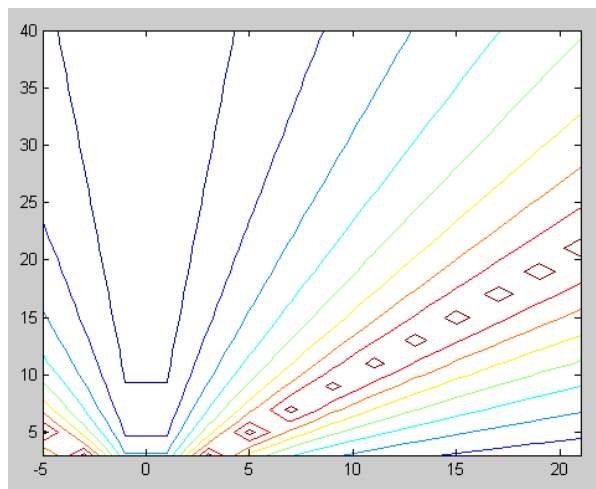
```
>> mesh(x,y,f')
```


Upozornenie: príkaz *mesh* aj nasledujúci *contour* potrebuje vstup premenných x , y v opačnom poradí alebo transponovanú maticu f .

Skúsme sa na daný obrázok pozrieť zhora – vzdáme sa tretej dimenzie:

```
>> contour(x,y,f'), hold on
```


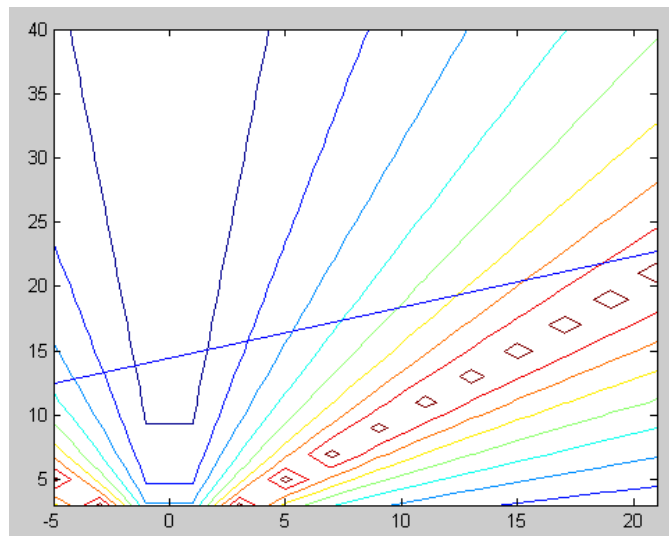
(Dobre si všimnite vzťah medzi trojrozmerným náčrtom a pohľadom zhora.)

Pristúpme teraz k nákresu regresnej priamky, aj keď korelačný koeficient nie je zrovna najväčší. Vzorec sa nelíši od toho, ktorý sme používali doteraz:

$$y = EY + (\text{covxy}/\text{varx}) * (x - EX)$$

Na kreslenie nám stačia dva krajné body:

>> hold on, xk=[-5 21]; yk=EY+(covxy/varx)*(xk-EX); plot(xk,yk)

Úloha: Navrhňte zaujímavejšiu maticu f , prípadne aj vektory x , y , aby boli výsledné obrázky výraznejšie.